

Fiscalitate in ospitalitate **2025**

rezumat. varianta restransa.

autor
Lorin Dragan
expert in turism & ospitalitate
lect.univ.dr FEAA, UAIC Iasi

Modele europene
si impactul lor
studiu comandat de
Federatia Industriei
Ospitalitatii din Romania

Introducere

Industria ospitalitatii cuprinde sectorul hotelariei și cel al Food & Beverage și este supusa impozitarii pe cateva categorii largi de taxe: TVA, impozitul pe venit, taxe pe munca și contributii sociale, taxe locale sau regionale turistice, taxe pe proprietate, alte taxe locale, taxe specifice (de mediu, de sanatate: zahar, grasimi, altele).

Metodologic, am realizat studiul urmand un clasament al increderii (reliability grading) pentru sursele de informare. Ele variaza de la A reprezentand sursele cele mai de incredere la E reprezentand surse vulgare, de incredere redusa. Majoritatea informatiilor se bazeaza pe surse de tip A,B si C.

Industria ospitalitatii

Hotelarie si Food & Beverage

Gradul de incredere al surselor acestui studiu

A Surse de incredere maxima

Statistici oficiale și texte de lege

B Surse de incredere mare

Cercetari academice sau Working Papers de la institutii credibile: Banci Nationale, Parlamente, Curti de Conturi, Ministere, Autoritati, etc

C Surse de incredere medie

Rapoarte ale marilor companii de audit și consultanta financiara, am favorizat Big 4: KPMG, PwC, Deloitte, EY.

D Surse de incredere scazuta

Articole și comunicate de presa (favorizand pe cele din partea organizatiilor profesionale, ex: Hosteleria de Espana, Associação da hotelaria, restauração e similares de Portugal și altele

E Surse vulgare

Compilatii ale analistilor, inclusiv realizate de inteligenta artificiala (ChatGPT Plus o3, Claude, Gemini 2.5 Pro)

sumarizarea

EFFECTELOR SCADERII TVA IN OSPITALITATE

Tara/Anul/TVA	Efecte pozitive	Efecte negative
Franta, 2009 -14.1% (19.6-5.5%)	*veniturile industriei +24% *-1.9% preturi *+10'500 jobs *+2% salarii	*efort bugetar: 3 mld euro
Germania, 2010 -12% (19%-7%)	*au crescut angajarile	*cost per loc de munca creat: 150'000 euro
Irlanda, 2011 -4.5% (13.5-9%)	*30'000 angajari noi (+23% fata de restul sectoarele +9%) *17'000 euro costul crearii unui loc de munca *-3.1% scadere a preturilor	*efort bugetar: 88 milioane euro vs 350 milioane euro anticipati, de aproape 4 ori mai mic decat asteptarile
Grecia, 2013 -10% (23-13%)	*+8'000 locuri de munca doar in Q4 (+2.5%) *+15% incasari declarate (diminuare evaziune) *-1.1% preturi Q4, apoi -3.2% *reluarea cresterii sectorului pentru prima data dupa 2010	*70 milioane efort bugetar, totusi, efort mult mai mic fata de cei 130 milioane anticipati, aproape jumate.
Portugalia, 2016 -10% (23-13%)	*impact bugetar pozitiv in pofita estimarilor de 385 mln EUR, in primele 6 luni a fost de 161 mln EUR, DAR la 18 luni dupa implementare a fost un plus de 10% al TVA colectate *+19.600 locuri de munca, +9.4% (2016) *+21'600 locuri de munca, +9.9% (2017) *reducerea economiei gri/negre cu 1% in primul an si 5.4% apoi	*nu au fost inregistrate

sumarizarea

EFFECTELOR CRESTERII TVA IN OSPITALITATE

Tara/Anul/TVA	Efecte pozitive	Efecte negative
Grecia, 2011 +10% (13-23%)	*nu au existat	*colaps al vanzarilor -37-40% (dar in zone neturistice chiar si -70%) *6'000 de afaceri inchise *50'000 locuri de munca pierdute in 18 luni *ratarea obiectivului de a colecta in plus 2 mld euro, scadere a colectarii cu 1.3 mld *cresterea evaziunii cu +38% *+4.7% crestere a preturilor *scaderea vanzarilor declarate, cash only
Franta, 2012 si 2014 +1.5%, +3% (5.5-7-10%)	*crestere volum TVA colectat cu 3.8 mld EUR, totusi sub tinta	*+-.75%, apoi +1.14% crestere preturi *nu s-a atins tinta de diminuarea a evaziunii *eliminarea categoriilor sociale sensibile la pret ca element al cererii *profiturile au stagnat, numarul oaspetilor si consumatia medie au scazut
Portugalia, 2012 +10% (13-23%)	*cresterea volumului de TVA colectat de la 241 mln EUR la 521 mln EUR	*-3.7% scaderea salariului mediu *-3% comprimare a pietii muncii, 8'000 locuri de munca pierdute *-8.7% scadere medie a EBITDA *-25% scadere a profiturilor brute *concurenta regionala cu Spania defavorizata
Spania, 2012 +2% (8-10%)	*TVA colectat a crescut cu 2.3%, adica cu 300 mln EUR	*+1.2% preturi *-3.3% contractia pietii muncii, 55'000 locuri de munca pierdute (23'279 doar in Q4) *-6.2% vanzari in ospitalitate *cresterea muncii la negru (12% din cazuri) *6'800 de afaceri inchise *35% dintre proiectele noi in sector anulate *-8% chiar dupa 3 ani, salariile medii mai mici
Polonia, 2008 +1% (7-8%)	*TVA colectat a crescut modest, +211 mln PLN (50 mln EUR)	*-2.1%(8.9-6.8%) scaderea profiturilor brute *micii jucatori locali cei mai afectati: restaurante, cafenele si cantine inchise (-4.4%/-4.7%/-5,3%), de ex: 3'100 restaurante inchise, lanturile de fast food +2.3% *-2.6% locuri de munca pierdute (3'500 locuri)

Ungaria. Caz special

Timeline legislativ

2009

TVA pt hotelarie redus de la 25% la 18%

2012

TVA standard ridicata de la 25% la 27% (doar pentru restaurante, pentru hoteluri a ramas la 18%)

2014

introducerea OCR (online cash registry)

2017

TVA pentru mancare redusa la 18%, bauturile au ramas la 27%

2018

TVA la mancarea produsa la locul consumului redusa la 5% + TDC 4% (tourism development contribution)

2020-2024

2020 TVA pentru hotelarie redusa și ea la 5% cu 4% TDC / 2020-2023 supendare TDC / 2024: e-TVA

Diminuarea evaziunii fiscale

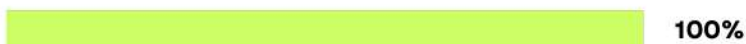
surse: Magyar Nemzeti Bank, CMS LAW Now, PwC, Budapest Business Journal, Központi Statisztikai Hivatal, Visit Hungary, European Commission - The Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD)

Efecte comensurabile

Raportari dupa 2014 OCR

RTIR real time invoicing - eliminare facturi false

Guest-ID VIZA scadere 4.5 la 0.8% neraportari

Impact bugetar

2017: 27%-18%

27 mld HUF
87.3 mln EUR

2018: 18%-5%

28 mld HUF
87.8 mln EUR

Impactul e-TVA pre-completat

nu este inca comensurat, dar se evalueaza ca va diminua evaziunea cu 1%

Impactul scaderii TVA asupra economiei reale

surse: Magyar Nemzeti Bank, CMS LAW Now, PwC, Budapest Business Journal, Központi Statisztikai Hivatal, Visit Hungary, European Commission - The Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD)

Efecte comensurabile

	2016	2019	2024
Venituri restaurante (index)	100	157	170
Angajati in ospitalitate	186'000	218'000	225'000
Salariu mediu brut	169'00 HUF	235'000 HUF	345'000 HUF

Concluzii

venituri
+70%

locuri de munca
+21%

salarii reale
+60%

Ungaria 2016 vs 2025. Raportarea la obiective.

Scaderea economiei gri

DA, de la 14% la 6% scadere

Finantarea cresterilor salariale

DA, 60% crestere reala a salariilor sectoriale

Preturi acceptabile pentru turisti

DA, TVA + TDC la 9% sub 13% in Austria și Croatia

Neutralitate fiscala

In mare parte DA, 40-45% pierderi in colectarea TVA au fost recuperate prin taxa de dezvoltare turistica și cresterea volumului incasarilor TVA

Beneficiul consumatorilor
NU, preturile nu au scazut

Surse: Magyar Nemzeti Bank, CMS Law Now, PwC, Budapest Business Journal, Központi Statisztikai Hivatal, Visit Hungary, European Commission - The Directorate-General for Taxation and Customs Union (DG TAXUD)

LECTII INVATATE

Elasticitatea cererii

Cererea in ospitalitate este foarte elastica: chiar și o crestere de doar 2% a TVA poate cauza o scadere in medie a veniturilor de 6%

Venituri bugetare

Veniturile obtinute de stat in urma cresterii TVA pot fi dezamagitoare: Grecia in 2011 desi a crescut TVA cu 10%, per ansamblu a experimentat o scadere a colectarii

Resurse umane

Politica de resurse umane cauzata de cresterea TVA sufera: In Spania și Portugalia, desi scaderea locurilor de munca a fost de 3%, s-au redus turele și s-au inghetat salariile

Evaziune

Instrumentele digitale de tipul e-factura și raportarea in timp real sunt incomparabil mai eficiente in a elimina zona gri din ospitalitate fata de cresterea TVA asa cum denota datele din Italia, Portugalia și Polonia

Strategie si viziune

Planificarea și viziunea strategica in ospitalitate au de suferit cand nu exista predictibilitate

Competitivitate

Competitivitatea regionala a unei tari e afectata considerabil de cresterile TVA: cazurile Portugaliei, Greciei, Spaniei, Croatiei

LECTII INVATATE

Profituri afectate

Profiturile sunt primele afectate de cresteri: EBIDTA a scazut cu 8-10% in primul an dupa majorarile de TVA in Grecia, Portugalia și Polonia

Costuri administrative

Schimbarile de TVA duc la costuri administrative ridicate: in Franta, 3 schimbari succesive au necesitat update-uri de software, reprintarea meniurilor și alte ajustari

Politica vs date

Politica ignora adesea datele: in Uk sau Grecia, de exemplu, au loc dezbateri anuale asupra taxarii, desi datele sunt concludente

LESSONS LEARNED

RECOMANDARI

DIGITALIZARE

instrumentele digitale sunt mult mai eficiente pentru colectarea taxelor decat cresterea acestora prin scaderea evaziunii.

OAMENII FIRST

Ospitalitatea este un sector care angajeaza un numar mare de personal. Contactul uman va supravietui in era IA. Taxele crescute afecteaza locurile de munca negativ.

COMPETITIE REGIONALA

Romania ca destinatie turistica va fi dezavantajata fata de competitori prin cresterea taxelor in ospitalitate

IMPACT BUGETAR

Cresterea taxelor are adesea un impact modest, sub cel planificat. Incurajarea cresterii industriei ospitalitatii duce la cresterea volumului colectat de taxe si la un impact sustenabil.

PREDICTIBILITATE

Dezvoltarea sectorului e un proces de durata. Variatiile mari descurajeaza viziunea pe termen lung, apetitul pentru investitii, inovatia si competitivitatea.

COSTURI ADMINISTRATIVE

In afara taxelor propriu zise, implementarea unor masuri noi genereaza costuri care nu trebuie ignorate: formulare noi, costuri salariale suplimentare, curba de invatare.

Rata curenta a TVA pentru ospitalitate in primele 4 economii ale UE: Germania, Franta, Italia, Spania

Germania, din 2026: TVA de 7%

Acordul coaliției de guvernare publicat în aprilie 2024 stipulează reducerea TVA la 7% începând cu 1 ianuarie 2026 pentru sectorul ospitalității

Franta, mentinere TVA redus de 10%

Franta mentine TVA redus de 10% pentru industria ospitalitatii.

Spania, mentinere TVA redus de 10%

Deși a anulat recent o serie de cote TVA reduse, Spania a menținut pentru sectorul ospitalității cota redusă la 10%.

Italia, mentinere TVA redus de 10%

Italia mentine o cota redusa pentru ospitalitate printre putinele exceptii de la cota generala.

surse: Bundeszentralamt für Steuern - BZSt - Bundesministerium der Finanzen, Direction générale des Finances publiques-Ministère de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique Agenzia Tributaria Ministerio de Hacienda, Agenzia Entrate - Ministero dell'Economia e delle finanze

Contacteaza-ne

Pentru clarificari asupra materialului
contacteaza-ne folosind adresa de mail a
Federatiei Industrii Ospitalitatii din Romania

Email

eu.affairs@fpior.ro

Website

fpior.org

Adresa

Str. Pădurii 13, Mun. Cluj-
Napoca, jud. Cluj

